

СТАНОВИЩЕ

на проф. дин Илия Георгиев Илиев,
Институт за исторически изследвания – БАН
по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“,
обявен в ДВ, бр. 66 от 20.VIII.2019 г. за нуждите на секция
„Средновековна история“ при ИИСТИ – БАН,
с единствен кандидат: гл. ас. д-р Елена Маринова Костова от ИИСТИ – БАН

На обявения от Института за исторически изследвания при БАН конкурс за академичната длъжност „доцент“ Елена Костова се явява с над 30 публикации в научни издания (вж. приложените списъци на публикациите), от които една трета са свързани с темата на хабилитационния ѝ труд. Сред тях трябва специално да се отбележи резултатът от участието на д-р Костова в университетския проект за издаване на извори за българската средновековна история, съхранявани в Дубровнишкия архив – а именно два тома с дубровнишки документи: *Дубровнишки документи за историята на България и българите през XIII – XV в.* Сборник с извори. Издание, превод и коментар А. Николов, В. Гюзелев, Е. Костова, П. Данова, С. Хинковски, т. I (1230 – 1403 г.), т. II (1407 – 1505 г.), София, 2017 – 2018 г.

Тези публикации и многобройните участия на д-р Костова в различни национални и международни научни форуми са я превърнали вече в разпознаваема фигура в средите на медиевистичната гилдия и в авторитет по въпросите на Късното българско средновековие и специфичните му проблеми, отнасящи се главно до югозападните български земи, а сега вече и до голямата тема за отношенията между българите и Дубровник по време на Второто българско царство и в последвалите първи векове на османското владичество над Балканския полуостров.

На доцентския конкурс гл. ас. д-р Елена Костова се явява с хабилитационен труд на тема „България, Дубровник и Балканите. Политически, икономически и дипломатически взаимоотношения (края на XII

– XIV в.) в обем от 285 стр. (под печат във Фондация Българско историческо наследство, Пловдив, ISBN 978-954-8536-31-8). Трудът е разделен на три области на научно дирене: 1) Документите от владетелските канцеларии като извор за развитието на българо-дубровнишките връзки в балкански контекст (края на XII – 50-те години на XIV в.); 2) Българо-дубровнишки търговско-икономически връзки в епохата на Второто българско царство и 3) Исторически портрети. В първата част на хабилитационния труд Елена Костова разглежда добре познати на науката и много коментирани паметници от първостепенно значение за епохата и проблематиката, с която се занимава трудът. Това ѝ дава възможност да покаже своята добра осведоменост и вече постигнато ниво на научна зрялост, за да може да отсее положителното и градивното в множеството научни спорове по включените документи и да заеме собствена позиция по най-важните от тях.

Втората част е най-приносната в хабилитационния труд на д-р Костова. Тук именно тя проявява качествата си на перспективен изследовател на българското средновековно минало в широк балкански контекст и постигнатото дава основание с интерес да очакваме по-нататъшните ѝ съчинения. Тук само мимоходом ще отбележа приносите на хабилитационния труд по въпросите за ролята и мястото на дубровнишките консули на Балканите, както и за митата, плащани от чуждите търговци на Балканите и по-специално в българските земи.

Третата част е посветена на две фигури в българската средновековна история, за които изследваният от Елена Костова изворов материал позволява да се направят по-точни биографични портрети. Това са царица Анна-Неда и Никола Българина, на когото д-р Костова посвети доклада си на проведена в началото на декември 2019 г. международна конференция, организирана от Института за исторически изследвания при БАН и неотбелязана в документите за настоящия конкурс.

Както в останалите свои изследвания, така и в хабилитационния труд д-р Елена Костова проявява скрупулъзно отношение към изворовия материал и критично отношение към постиженията на учените, работили преди нея в същото поприще. Това ѝ позволява да прави аргументирани изводи и да предлага реалистични възстановки на средновековното ни минало – все качества, присъщи на един вече утвърждаващ се учен.

Ако обърнем поглед към останалите компоненти, изисквани по Закона за развитие на академичния състав на Република България, ще видим, че Елена Костова има достатъчно научна продукция, създадена в периода след защитата на докторската ѝ дисертация и публикувана в авторитетни издания. Тези нейни съчинения са забелязани от научната общност и откритите техни цитати показват, че не само са забелязани, но и са използвани при работа от колегите у нас и в чужбина. Вече казах, че научните приноси на д-р Костова са налице, а това, което тя е посочила в своята *автосправка за приносите*, е правдоподобно и добре отразено. Нейната продукция напълно покрива минималните изисквания според ЗРАСБ за академичната длъжност „доцент“, което се доказва и от представената от кандидатката таблица по образеца на закона.

Всичко казано дотук ми дава основание да подкрепя категорично избирането на гл. ас. д-р Елена Маринова Костова на академичната длъжност „доцент“, за което ще гласувам и на заключителното заседание на Научното жури по този конкурс.

София, 12.XII.2019 г.

Подпис:

(проф. Илия Илиев)